

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 „ „
Negyedévre . . . . . 2 „ „
Egy hónapra . . . . . 1 „ „
Egyes szám ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond,**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Negyedéves pént sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
ismétlődő alku szerint jutányos áron tüzetnek föl. Bélyeg-díj min-
den külön beiktatásért 30 kr.

**A ki a »Debreczen«-re 1896. ja-
nuár elejétől új előfizetőül már
most jelentkezik, f. évi decz. ha-
vában ingyen kapja lapunkat.**

Honvédségélyzés.

Debreczen, decz. 17.

(R. A.) Nagy idők, nagy emberek teremtették meg a honvédséget, melynek nyomába sem léphet, de nem is léphet a mostani, melynél fő az osztrák kommandó, nem pedig a hazaszeretet, a lelkesedés.

Ez az oka, hogy a mi honvédségünk harcoképessége nem áll azon a fokon, melyen a dicső 1848—49-eseké állott.

Persze, az akkori hős honvédek élén nem a törzstiszti vizsgán megbukott osztrák tisztek állottak, s nem olyan szellem lengte át az intézmény akkori vezetőségét, mint a mostaniét.

Ezek a most elöregedett, reszkető aggasztások, kik elerőlenedve, munkaképtelenné válva melán megérdemelnék, hogy az ország úgy gondoskodjék róluk öregségükben, mint a milyen áldozatkészséggel, önzetlenséggel és hazafiai lelkesedéssel szolgálták ők a hazát, midőn veszélyben volt önállósága, szabadsága; ekkor ők fiatalságukat, életüket, mindenüket felajánlották a hazának.

Szegény ország, szegény honvédek! az eszmények — melyekért a harcztérre ontottátok véretek, melyekért elszenvedtetek üldözést, börtönt, szenvedést, megaláztatást, s ti dicsők, kik részint a harcztérre haltatok meg a magyar szabadságért, részint pedig vértanúi halált szenvedtetek: még nincsenek kiviva, s a megérdemelt jutalom helyett csak a szűkmarku kormány koldusfilléreiben részesültök.

Más nemzetek kormányai kötelességüknek tartották volna azt, hogy a szabadsághősökről anyagilag bőven gondoskodjanak, nehogy azt mondassák róluk a késő utódok, hogy nem tudtak olyan magaslatra emelkedni, melyről visszapillantásnak a multakra, s előre tekintésnek a jövőre, mely ítéletet, jogos és elfogulatlan ítéletet fog mondani felettük.

A mai éhhetetlen kormány éppen úgy mint elődei, nem tudott erkölcsileg olyan magaslatra jutni, hogy megérthesse rendeltetését, s mindazon köteleket, melyekkel a szabadsághősök iránt tartozik. Nem érti meg, hogy mit tettek ezek az elaggott emberek, a szabadság fölkelő bajnokai ezért az országért, melynek jólétéért küzdöttek nem a puszt-

ta szó, hanem a gyilkoló fegyverek hatalmával.

Észak-Amerika egyesült államai bezzeg megtudták, s meg is tudják becsülni a szabadsághősöket, s biztosítják arról az állami nyugdíjról, melyet méltán meg is érdemelnek.

A kik a hazáért küzdöttek, azok méltók arra, hogy a haza gondoskodjék felőlük, s ne adjon alkalmat arra, hogy még a szabadsághősöknek is sérelmeik legyenek.

Napról-napra fogynak a hősök; sokaknak a nyomor, a kétségbeesés, míg csak keveseknek sieteti halálát az aggkor.

Szegény aggasztások! ugy-e, nem hittétek volna, hogy önfeláldozó hazaszeretetért, hosszú szenvedésért ilyen bánásmódban részesültök. Aztsem hittétek volna, hogy öregségetekre magatok lesztok arra kényszerítve, hogy nyomoruságos helyzeteteken javítsatok.

A kormánynak nincsen pénze a ti segélyezésekre, hanem kortes-czélokra van.

Pedig egyre ritkulnak a sorok; a hősök hősei visszatérnek a földbe, mely bajtársaik vérével ázott, s lassan meg-ritkulnak a sorok, melyeket az ellenség gőlyözápóra nem tudott meg-ritkítani. Akkor termelt az elesettek helyébe más, de most már nem pótolhatja senki az elhaltakat.

A kormány a költségvetésbe évek sora óta felveszi a hős aggasztások nyugdíj illetményeit.

Bizony az édes kevés azon hálával szemben, melylyel nekik úgy mi, miként utódaink is tartozni fognak.

Soha le nem róható kötelessége ez a mai nemzedéknek, mely röviden keresztül akar siklani a dolog felett.

Az a csekélység, mit az eddigi és a mostani bárgyú Bánffy-kormány tett az öreg honvédek érdekében, szegényre válik az egész nemzetnek, mert hiszen önkénytelenül is azon kérdés tolu ajkunkra, hogy hát csak ez a jutalma a hős honvédeknek? Hát csak ennyire terjed ki a nemzet hálája a szabadsághősök iránt?

Szegény és gyalázat, hogy az elaggott bajnokok nagy része a nyomorral, a kétségbeeséssel kénytelen küzdeni, s nem egy van közöttük, ki még segélyben sem részesül, s öregségére még most is arczának véres verejtékével kénytelen megkeresni mindennapi kenyérét.

S ki az oka ennek?

Nem a nemzet, hanem igenis ama törpe minoritás, mely az uralmat bitorolja, s az ország pénzével garázdálkodik.

Az állam pénztárából nagyobb összegeket fizetnek ki ma is a Bach-Schmerling-korszak vérszopóinak, s az árulóknak, mint a szegény szabadsághősöknek.

Pedig már nagyon meg-ritkultak a sorok, a hősök egymásután mennek oda, hol a többi halhatatlan várja már őket a feltámadás, az örök élet harsonájával.

Kevesen vannak, a kik visszamaradnak, s a kevesek száma is kevesbedik napról-napra.

Nagyon méltányos volna tehát, hogy e kevés bajnoka a magyar szabadságnak ne érezze az élet terhét oly nagyon, mint eddig.

Nem áldozat volna az, ha a nemzet jólétét biztosítana az elaggott bajnokoknak, hanem jogos követelés. Nem nemzeti áldozat, hanem nemzeti kötelesség, melylyel tartozunk úgy a jelennek, mint a multnak és jövődönök.

Bűn velük szemben takarékoskodni, mert nincsen ez országnak semmije sem, a szegényt és gyalázatot kivéve, mit ne a szabadságharcz félistenei, ezek a tisztas, ősz haju aggasztások szereztek volna meg.

A tegnapi gyűlésen feltűnően kevesen jelentek meg az öreg honvédek közül, de nem is csoda, mert hiszen már olyan kevesen vannak. De sérelmük van bőven, s ez bizonyítja azt, hogy milyen silányan kevés az összeg, melyet a kormány csak kényszerűségből juttat nekik.

A Bach-Schmerling korszak itt maradt bérenczeinek, hóhérainak persze jobban telik az ország pénzéből, mint a szabadságharcz bajnokainak, s ezt a kormány jobban össze tudja egyeztetni elveivel, mert hiszen az az apró tétel a magyar kormány költségvetésében ugyis szemet szurt már Bécsben, s a kormány mindenképpen azon van, hogy még azt az igazán csekély összeget is leszállítsa, mert azt hisszük, hogy ezt akarja elérni a nyug- és kegydíjak korlátozásával. De hát ha takarékoskodni akar a kormány, mért nem ott takarékoskodik, ahol annak helye van; a miniszteri nyugdíjak s más tételeknél?

Azzal, hogy a jelentkezésre határnapot tűzött ki a kormány, azt akarta kivinni, hogy azontul már több agg honvéd, mint a mennyi most nyugdíjat élvez, ne részesülhessen abban, s ekként redukálja majd az agg honvédek segélyezését.

Ti pedig a szabadság agg harczosai legyetek megnyugosztalva a felől, hogy az elismerést nem adhatja meg nektek semmiféle kormány, legkevésbé a mostani, hanem majd megadja a — t ö r t é n e l e m t

175821

Tájékoztató utasítás

a magyarországi ev. ref. egyházak lelkeszei és hívei részére.

IV. A keresztlési anyakönyvek,

25. §. A keresztség sakramentomának kiszolgáltatására s így a keresztlésre vonatkozólag megállapított és gyakorlatban levő szertartási és kánoni törvények jövére is teljesen érvényben maradnak.

26. §. Az 1894. évi XXXIII. t. cz. 35. §. aképen rendelkezik, hogy minden gyermek születése, legkésőbb a születéstől számított egy hét alatt, illetőleg a 39. §. értelmében a halva született, vagy szülés közben meghaltak a legközelebbi hétköznapon az illetékes anyakönyvvezetőnél az arra törvényileg kötelezettek által bejelentendők és ezen újabb intézkedést megelőzőleg már régebbi egyházi kánonaink közül is többen az új születettek megkeresztlését legkésőbb 8 napra a születés után elrendelik: mindezekhez képest fel kell hívni a szülőket arra, hogy gyermekök születését idejében s mindenesetre az állami anyakönyvvezetőnél történendő értesítés előtt bejelentsék a lelkeszi hivatalnál, keresztlés és az egyházi anyakönyvbe való bevezetés végett.

Szükséges és maguknak a szülőknek és a született gyermeknek érdekében álló ez az idejében történő bejelentés, már csak azért is, mert a született gyermek a keresztségben nyervén u. n. keresztl- vagy utónevét, az állami anyakönyvvezetőnél is csak ezen természetes rendtartás alkalmazása mellett lehetséges az állami pontos és a született gyermek családi s egyéni jogait is közelről érdeklő bevezetés.

Ily módon történvén a gyermek megkeresztlése, az egyházi és állami anyakönyvek lehető megegyezése céljából, a keresztlésig kiszolgáltató lelkesz, rövid igazolást állítson ki arról, hogy a gyermek a keresztségben mily utónevét kapott.

Minthogy az idézett állami törvény 42. §. kivételes esetekre aképen rendelkezik, hogy ha a gyermek utóneve a bejelentés idejében még nem volt megállapítva, az legkésőbb 2 hónap alatt a szülők, illetőleg gyám által pótlólag bejelentendő: ily esetben az ily hosszú ideig halasztott megkeresztlésnél, megint az az anyakönyvek pontos megegyezése céljából megkívánható, hogy a keresztlésnél jelenlevő keresztlülőknek hiteles tudomások legyen, a már állami anyakönyvbe bejegyzett gyermeknek utónevéről.

27. §. A keresztlési anyakönyv jövére is az éddigi egyházi törvényeink által megállapított rovatok pontos betöltése mellett vezetendő. Az egészre vonatkozólag csupán azon változtatás történik, hogy a halva születettek vagy szülés közben elhaltaknak bejegyzése a halotti anyakönyvbe vezetendő be, a szükséges megjegyzések megtétele mellett.

V. Halotti anyakönyvek.

28. §. Az 1894. évi XXXIII. t. cz., a halotti anyakönyvekről szóló fejezet 68., 70. és 73. §§-ában ezeket rendeli:

Minden haláleset legkésőbb a legközelebbi hétköznapon, az illetékes anyakönyvvezetőnél bejelentendő.

A bejelentéskor a halottkém által kiállított halottvizsgálati bizonyítvány felmutatandó és erre a megtörtént anyakönyvi bejegyzés az anyakönyvvezető által rájegyzendő.

A haláleset anyakönyvi bejegyzése előtt a temetés községi előljáróság kivételes engedélyével történhetik meg.

Az idézett törvény mindezen rendeleteiből önként következik, hogy senkit sem részesíthetünk mindaddig temetési szertartásban, míg a megholtak anyakönyvezése az állami anyakönyvvezető által meg nem történt s a szabályszerű anyakönyvezés előttünk, a halottkém jegyzőkönyv és az arra történt anyakönyvvezetői rávezetés felmutatása által nem igazolattik.

Az így felmutatott halottkém jegyzőkönyv a lelkeszi okiratok között mindenkor megőrzendő. A halottak az állami anyakönyvbe levő bejegyzése előtt kivételesen csak a községi előljáróság engedélyének felmutatásán mel-

lett temethetünk. Ezen községi előljáróság engedély száma és kelte, a halotti anyakönyv észrevételi rovatában megjegyzendő és a lelkeszi okiratok között megőrzendő.

29. §. A temetés szertartására, valamint a halotti anyakönyvek vezetésére vonatkozó eddigi szabályok és az egyházi felsőség által tett intézkedések, továbbra is alkalmazásban maradnak.

30. §. A megholtá vonatkozó adatok, a megholtat bejelentő közlése, s a mennyiben ennek kiegészítésére volna szüksége, a felmutatandó halottkém jegyzőkönyv szerint vezetendő be az egyházi halotti anyakönyvbe.

31. §. Keresztlény felebaráti szeretetünk benső törvénye, de az egyházi törvényeink is azt kívánván, hogy a halál nemére való tekintet nélkül, az egyszerű temetési szertartásban minden keresztlény részesíthetők, éppen erre való tekintetből, ha valamely a mi felekezettünkhez nem tartozó halottól, saját lelkesze bármi okból megtagadná a tisztességes temetési szertartást, azt a protestáns lelkesz teljesíteni hivatva van.

Ilyen esetben azonban, az elsősorban illetékes lelkesz megtagadása 2 tanúval igazolandó s ezen körülmény a halotti anyakönyv észrevételi lapjában, a tanak nevének megemlítésével, bevezetendő.

IV. Stóla.

32. §. A stóla érintetlen marad, azonban ennek meg nem fizetése az esketés akadályát nem szolgál.

Minthogy pedig a stóla kérdés, mely mai mivoltában lelkeszeink nagy anyagi veszteséget vonhatja maga után, a legmegnyugtatóbban a megváltás által lesz megoldható, hívják fel az egyházkerületek az egyes egyházakat, hogy ezek találjanak utat és módot kölcsönösen méltányos megváltására nézve.

Egyébként pedig, hogy a stóla kérdés tekintetében egyházi hatóságaink biztos tájékozást szerezhessenek, ezennel felhívattak az egyházkerületek, hogy minden egyházból szerezzék be törvényesen megállapított esketési, keresztlési és temetési stóla jövedelmének kimutatását az anyakönyvek alapján, 10 évi átlag szerint, s e kimutatásokat lehetőleg a legközelebbi konvente terjesszék be.

VII. Családkönyv.

33. §. A családkönyv létesítésének kötelező vagy nem kötelező volta felett, legközelebb tartandó egyetemes konventünk fog határozni, s e határozathoz képest egyszerű mint intézkedni fog azon egyéb nyilvántartási bejegyzések miként leendő teljesítése felől is, melyek egy általában egyházi érdekekre való tekintetből, mint a lelki gondozás céljából még szükségesek, a melyekre nézve ez utasítás, épen e kérdés jelen helyzetében nem intézkedhetett.

Kelt a magyarországi ev. ref. egyház egyetemes konventjének 1895. november hó 22-én tartott üléséből

Kun Bertalan püspök,

mint a konvent világi elnöke.

Tisza Kálmán főgondnok,

mint a konvent világi elnöke.

Hirlapírók értekezlete.

Debreczen, decz. 16.

A mostani század a verseny százada. A mely nemzet nem versenyképes, azt elhagyja, legyűri a többi. A századvégi verseny, megélhetés iránti küzdelem tömörülésre, egyesülésre kényszerítette a társadalom minden rétegét mely egyesületekbe, társulatokba tömörült.

Csak éppen, mi, hirlapírók nélkülözünk az egyesülés áldásait? Csak miokat, hirlapírókat találjon szétszórtan, erőmegosztottan az ezredéves ünnep? Mi, a kik a társadalom minden rétegét buzdítottuk, segítettük az egyesülésre, — mi magunk ne tudnánk egyesülni?

E hó 8-án tartottuk az első hirlapírói kongresszust Budapesten. Sajnos azonban, a

fővárosi kollegák tulkapásai folytán positiv eredményt nem tudunk felmutatni, sőt a helyett, hogy az őszinte egyesülésre való hajlamot láttuk volna, azt tapasztaltuk, — hogy nem veszik tudomásul mi kívánságainkat, hanem a saját előnyüket tekintik csak.

De okvetlenül szükséges-e az, hogy mi vidéki hirlapírók, csak eszközök legyünk egy oly cél elérésére, mely nem a mienk, sőt hátrányunkra van?

Nem.

Tegnapelőtt mi, debreczeniek, értekezletet tartottunk. Elhatároztuk, hogy éber figyelemmel leszünk a vidéki kartársaink érdekeire és semmiképpen sem engedjük meg, hogy fővárosi kollegáink — bármennyire nagyrabecsüljük is őket — bennünket leszorítsanak a cselekvés teréről.

Ezért multhatatlanul szükséges az, hogy egymást a vidéki sajtó munkásai megértve, határozottan kifejezést adjanak mindazon követeléseinknek, melyeket a kongresszussal szemben támaszthatnak.

A debreczeni hirlapírók tekintélyes számban vettek részt, azaz csak vettek volna részt a folyó hó 8-án Budapesten tartott hirlapírói kongresszuson, ha a fővárosi kollegák és a kongresszus vezetősége jónak látták volna gondoskodni arról, hogy a vidéki hirlapírók kongresszusa, — mert csak ilyenről volt szó, — csakugyan a vidékiek kongresszusa legyen.

Sajnos azonban, hogy legszebb reményeink füstbe mentek, mert a kongresszus nem volt a vidékieké, még talán országos sem, hanem a fővárosiaké, kik a vezérszerepet magukhoz kapartították a vezetőség gyöngesége folytán.

No de még ez nem lett volna baj, ha a kongresszus életrevaló határozatot hoz, vagy legalább a szándékot látnánk, hogy akar hozni. A vezetőség azonban nem készítette elő azt, s így nem csoda, ha az egész mozgalom, melyet lelkesen támogattunk mi is, kátyuba került.

A debreczeni hirlapírók azért gyűltek tegnapelőtt délután egybe, hogy tanácskozzanak a teendőik felett, s ha az országos szövetség nem sikerülne, egy lokális mozgalmat, — mely különben már régebbi kelte — indítsanak a saját körükben.

Hogy mennyire fontos és elodázhatatlan a régen vajdó ügy megoldása, leginkább mutatja az, hogy a debreczeni hirlapírók csaknem teljes számban jelentek meg az értekezleten, mely a »Hungaria«-kávéház egy külön helyiségében volt.

Az értekezletet dr. Forrai Andor elnök nyitotta meg, s üdvözölte az egybegyűlteket, röviden vázolta a helyzetet, s mint az országos szövetség kiküldött bizottságának tagja kérte az értekezletet, hogy precizizozza mindazon jogos követelményeket, melyeket egy a debreczeni, mint a vidéki hirlapírói kar az országos szövetséggel szemben támaszt. A jegyzői tiszt elvállalására Gily Edét kéri fel.

Than Gyula szólalt fel legelőször s erős érvekkel bizonyította be, hogy mennyire majorizálták a fővárosi hirlapírók a vidékieket. Hosszan kifejtve álláspontját, kijelenti, az országos segélygyelet inkább a fővárosiaknak válnék hasznára, mint a vidékieknek mert a fővárosiak többször vannak állás nélkül s e szerint többször vennék igénybe a segélyezést, mint a vidékiek. E szerint a mi illetményeinkből, melyeket szorgalmasan befizetünk, nagyobb mértékben részesülnének a segélyezésben, mint

mi, A vidékiek többen vannak, mint fővárosiak s e szerint többet is fizetnének, bárha ritkábban szorulnának segélyezésre. Figyelemre méltó pedig azon körülmény is, hogy, ha országos lesz a segélyegylet, úgy bizonyára központi is s e szerint a fővárosiak a központban lévén, hamarabb és könnyebben juthatnának segélyhez. Ezért a vidéki segélyegylet, alapítása mellett foglaljanak álláspontot, ne pedig az országos mellett, mivel úgy sértve látna a vidékiek érdekeit.

R o s t k o w i c z Arthur teljesen magáévá teszi Than Gyula javaslatát, de tovább megy annál, s a segélyegylettel kapcsolatban külön nyugdíjintézet alapítását indítványozza. Az országos segélyegylet eszméjét illetőleg aggodalmi vannak, mert nem lát kellő biztosítékot arra nézve, hogy a segélyegylet csakugyan hasznára lesz-e a vidéknek. A nyugdíjintézet, mely ma már hatalmas tőkével rendelkezik, eleinte országos volt s most kizárólag a budapesti hírlapíróké lett s a vidékiek ki vannak zárva, pedig az alapítványok nagy részét vidékiek adták s nem egy budapesti hanem egy országos hírlapírói nyugdíjintézetnek. A vidék alapítványai éppen a vidéki hírlapírók részére veszték el. Azért is szükségesnek tartja a vidéki nyugdíjintézet alapítását, hogy vidéki adományok a vidéki hírlapírókat maradjanak, s ne jussanak a fővárosba, mivel akkor a vidék jótéteményében, csupán csak a fővárosiak részesülnek. Ha a vidéki kartársak szívükön viselik a saját sorsukat, s úgy gondolkoznak, mint a debreczeniek, akkor már is nyert ügyünk van, jó eleve is biztosítva lesznek érdekeink. Ezért is kívánja, hogy országos mozgalom legyen, mert csakis ez esetben lehet remény arra nézve, hogy a megindult mozgalmat a helyes útjára terelhetjük vissza.

Mert utóvégre is, ha megfontoljuk a dolgot, mi nem vagyunk fővárosi kartársaink gyámkodására szorulva? És ha alkotni akarunk, megtudjuk azt mi tenni a mi magunk emberiségéből is. Hogy az alkotandó intézmény jótéteményében a fővárosi kartársakat is reszteni óhajtjuk, abból nem következik még az, hogy a vezetést is a maguk számára tartásuk fenn?

Az országos nyugdíjintézet, melynek alapítói leveleiből is kiűnik, hogy nem fővárosi, hanem az országos nyugdíjintézetnek lettek szánva az alapítványok, — ma már kizárólag a fővárosi kartársaké, s ha most, mikor még csirájában van csak a mozgalom, azt nem akarják, hogy az alapítandó országos segélyegylet is a fővárosiaké legyen. úgy meg nem késő, hogy érdekeinket biztosítsuk, vagy ha a fővárosiak makacsságán megtörik a mi jó szándéku törekvésünk, esetleg szeparáljuk tőlük a magunkét, a mi teljesen méltányos is. Ha a fővárosi kollégáknak komoly szándékuk az egyesülés, mit szóló bajosan hisz — úgy megtalálhatják mindég az utat, mely hozzánk vezet.

Dr. B a r t h a Béla szólalt fel ezután s indítványozta, hogy igenis alakítsunk a magunk számára egyetlet olyanformán, hogy ez a mi otthonunk legyen s ennek keretébe illessük a segélyegyletet és a nyugdíjintézetet.

Az országos mozgalomtól azonban ne szakadjunk el, mert lehetséges még, hogy kívánságaink, követelményeink kielégítést nyernek s így lehetséges lesz, hogy érdekeinket az országos szövetség képviselt. Indítványozza tehát, hogy várjuk be a legközelebbi kongresszus határozatát, melyet, ha reánk nézve nem

sérlemes, el kell fogadnunk, mert utóvégre is nem volna praktikus dolog szeparálni magunkat előre is az országos mozgalomtól.

M i l e P a l kifejti, hogy nem lehet a debreczeni hírlapíróknak semmi reményük arra nézve, hogy a hírlapírók országos segély- és nyugdíj intézetébe, jogaiknak teljes fentartásával, bevétessenek. A teljes szakítást indítványozza tehát. Pótlólag csatolni kívánja ezt T h a n Gyula indítványához, melyet habozás nélkül elfogad, azzal a természetes követeléssel, hogy dr. F o r r a i Andor a szakítás után lépjen ki azonnal az országos kongresszus előkészítő bizottságából.

G i l y Ede Than Gyula és Rostkowitz Arthur indítványát elfogadja azzal a megjegyzéssel, hogy kizárólagosan vidéki segélyegyletet és nyugdíj intézetet alakítsanak s annak csináljunk prapagandát, s onnan a fővárosiakat zárjuk ki, mivel ők csak hátrányára lennének.

Hozzászóltak még az indítványokhoz B e r e c z k y Lajos, K u t h i Zsigmond és B a l l a y Béla,

T h a n Gyula és R o s t k o w i c z Arthur miután javaslatukat dr. Bartha Béla javaslatában egyesítve látják, tehát — azt a javaslatuk visszavonásával habozás nélkül magukévá teszik, mivel az értekezlet egyhangulag elfogadta dr. B a r t h a Béla javaslatát, mely szerint az országos hírlapírói kongresszus határozatait bevárják a debreczeniek, s attól teszik függővé azt, hogy csatlakoznak-e az országos mozgalomhoz, vagy pedig külön mozgalmat indítanak?

R o s t k o w i c z Arthur ezután a debreczeni hírlapírók régebbi mozgalmaival foglalkozik s mivel több részről is a legnagyobb készséggel ajánlották fel a körhelyiséget, kéri, hogy a mai nap eredményeképpen mondja ki az értekezlet, hogy a kör megalakult. Szükségesnek tartja azt, hogy a hírlapíróknak vidéki egyleteik legyenek, hol a kollegiális szellemet ápolják; szükségesnek tartja azért is egy kör alakítását, mivel csak úgy lehetséges az, hogy a testületi szellemet ápolhassuk egymás között, A századvég nagy horderejű hazánkra nézve, mert most tartjuk Magyarországot fennállásának ezredéves ünnepét s most megyünk az új századba, a második ezredévbe sok reménnyel, még több szorgalommal s munkakedvvel. Mint kifejlett állam akarunk feltűnni a jövő éa ten-dőben Európa előtt, melynek népei őseinket harcok viharában rettegve tisztelték s most azt akarjuk, hogy e népek ne a csatatéren ismerjen bennünket, a nagy ősök utódait, hanem a munkában. A haladás nagy munkájában lássanak s ne rettegjék fegyvereinket, hanem nagyrabecsüljék munkásságunkat. A szét-szórta, minden szorosabb kapcsolat nélkül élő hírlapírói kar csak úgy képezhet tekintélyes testületet, ha — mint a fővárosban — szervezve van. Kassán, Aradon, Kolozsvárt már teremtetek a hírlapírók otthon maguknak, miért ne tehetnék meg azt mi is, mi, a kik ugyis régóta érezzük annak a hiányát? Kéri az értekezletet, hogy pozitív eredményeképpen, mondja a megalakulást.

Elnök hozzászólása és felvilágosítása után mivel indítványa a régebbi mozgalom megsemmisítését vonná maga után, kéri az értekezletet, hogy egyértelműleg kérjék fel az elnököt, hogy mihamarabb hívja össze az előkészítő bizottságot hogy azzal együttes ülést tartva ki-mondhassák a megalakulást.

Végül még Schwarz Imre indítványozza, hogy az országos hírlapíró szövetség bizottságához intézzenek a debreczeni hírlapírók memorandumot, melyben kifejezzék kívánalmait. A memorandum elkészítésére pedig küldjön ki az értekezlet bizottságot.

Indítványára az értekezlet dr. Bartha Béla, Than Gyulát, dr. Forrai Andrást, Gily Edét és Rostkowitz Arthurt küldi ki a memorandum készítésre, mire az értekezlet véget ért.

Irodalom és művészet.

Beteg emberek. E cím alatt adja ki második kiadásban Szűts Jenő hírlapírotársunk kötetét. Ma vettük az előfizetési felhívást, mely a következő: Számítva az olvasó közönségnek irántam tanusított rokonszenvére, melylyel eddig is minden alkalommal kitüntett, »Beteg emberek« című könyvemet új évre második kiadásban bocsátom közre. Előfizethetni rá a »Debreczeni Reggeli Ujság« szerkesztőségében, tüzdött példányra 1 frtjával diszkötésű példányra 1 frt 60 krjával. A kik könyvem iránt érdeklődnek, előfizetéseiket legelőbb is e hó végéig czímemre a »Debreczeni Reggeli Ujság« szerkesztőségébe küldjék be, hogy új évre a könyvet mindenki kezhez kaphassa. Szíves gyűjtőknek tiz előfizető után, tiszteletpéldánnyal szolgálok. Szűts Jenő.

Magyarország közléte az ezredik évforduló korszakában gyűjtő-cím alatt egy ismeretlen úr közléteünkről és annak nevesebb szereplőiről, a mint mondja, több rendbeli könyvet akar írni. E titáni vállalkozás első (s valószínűleg utolsó is) köte »A király« cím alatt az Athenaeum kiadásában most jelent meg. Csalódik azonban, aki azt hiszi, hogy ebben a könyvben királyunk eseménygazdag életfolyásával ismerkedhetik meg Dehogy! A hangzatos cím csak takaró. — Nem életírás ez, de nem is jellemrajz, hanem egy förtelmes és hazug vadlevél a magyar nemzet legszentebb törekvései és törvényes jogai ellen, olyanfajta, a minőket a Bach-korszakban bértollak szoktak volt írni. A királyhi és becsületes magyar nép egy nyugtalan l á z o n g ó f a j gyanánt van itt feltüntetve, amely nem akarja méltányolni a bécsi udvar áldozatkész jóindulatát. Pedig hát, — persze az ismeretlen könyvről szerint — függetlenségi törekvésünk nem egyéb dőre óhajnál; a Kossuth-kultusz meg éppenséggel lázadás a legkegyesebb uralkodó ellen. — Ha boldogulni akarunk, mondjunk le ezekről, mondjunk le eszményeinkről, vágyainkról, törekvéseinkről; feledjük el a multat: apáink szabadságharczait, vértanúinkat, a szent helyeket, ahol legjobbjaink csontjai porladoznak. Mert csak így idvezülhetünk a kétféjű sas védőszárnyai alatt. Körülbelül ez »A király« című könyv eszmemenete és politikai czélzata. De irodalmi szempontból sem állja ki a komoly bírálatot. Zagyvalék az egész; a legkisebb szerves összefüggés, egység, erő s logika nélkül. Olvasván, az ember nem tudja, hogy mi benne a komoly és mi az adomázás, melyik a történeti rész s hol kezdődik a fantázia. Olyan »vegyes felvágost«, a minő most a téli időszakban a henteseknél kapható. A munka szerzője, hir szerint, egy Apponyi-párti képviselő, aki ráunván az »ellenzék sanyaru kenyérére«, a kormány husosfazekaihoz készül átsapni. Ez a vezeklése. Talán tudomást sem vettünk volna erről a munkáról, ha egy-két hírlap, nyilván felületességéből, olyan éktelen reklamot nem csinál neki. De így, nehogy a közönség megtévesztessék, mi is kénytelenek voltunk elmondani véleményünket, mely röviden ebben aukét szóban összegezhető: Tűzbe vele!

Ujdonságok.

Ladányi Gyula temetése. Gyászos véget ért barátunk, tiszteletes Ladányi Gyula nr temetése ma délután 2 órakor ment végbe a Nyomató utcai gyászház udvarán. A végső tisztességtelen megjelent az ev. ref. lelkesi és segédlelkési kar, élén méltóságos és főtisztelt Kiss Áron püspök ural — teljes számmal. Nagy számmal voltak jelen a közelvidék ev. ref. lelkesei, a boldogultnak korábbi kártársai Ott voltak igen sokan az ev. ref. főiskolai tanárok közül s városunk társadalmá minden rétege képviselve volt. Az udvar minden zerge-zugát sőt az egész nyomtató utcát zsufoltság megtöltötte a gyászoló közönség bus ezrekre menő bus, néma serege. A temetési szertartást nagytisztelt Orosz István főiskolai tanár ur, az elhunytnek régi tanuló társa és egyik legjobb barátja végezte. Szívhez szóló mélységes tartalma imádsága alatt nem maradt egy szem sem könnytelen. A tanítóképezdei nemes ifjuság fenkőlt gondolkodásának szép jelét adta az által, hogy saját szive sugallatából e gyász alkalomhoz illő összhangzatos énekkel tisztelte meg a közszeretben állt halott emlékét. A bucsu ének elhangzása után megindult a beláthatatlan tömög a Kosuth-utcai temető felé, hogy kikísérje a megboldogultat a végső, a csendes nyugalom tányárára.

Irányi Dániel iratai. A függetlenségi és 49-as párt dicsőült emlékezői elnökének hagyatékában egy lezárt iratesomó is maradt, melyet a hagyatéki leltározás alkalmával az árvaszék vett át. Szombatig Sipőcz László budapesti árvaszéki elnök őrizte a titkozatos csomagot, melyben valószínűleg könyvalakban összefűzött iratok vannak. A csomag négy sarkában Irányi Dániel kezűdobetűt viselő négy pecsét van, elől pedig Irányi következő kézírása:

Kaptam 1888 április 24-én.

Ezen csomó nem bontható ki 1914. előtt.

Irányi Dániel s. k.

Az árvaszék elnöke a történelmi társulathoz küldte az érdekes hagyatékot, hol Szilagyi Sándor a társulat érdemes tikára vette át. Az elzárt iratesomó tartalmáról sejtelmek senkinek sincs, értéke azonban már a kegyelet szempontjából is kétségtelen. Tizenkilenc év múlva majd nyilvánosságra jut, hogy mi van benne.

Vasuti forgalom az ünnepek alatt. A debreczeni üzletvezetőség értesít bennünket hogy a karácsonyi ünnepek alkalmából várható erősebb gyorsáru forgalomra való tekintettel Debreczen álmomáson vasárnap f. hó 22-én délután 2 órától esti 5 óráig és valamint hetfőn f. hó 23-án esti 7 óráig fogunk gyorsáru felvételt és kiszolgáltatni. A köz-törvényerejű üzletszabályzat 58 §. értelmében az áruküldeménynek szállítás közbeni megérülése és elveszése meggátolása vegett a feladó által kellően begyógyolendók és a vasut köve-telheti, hogy a darabok a rendeltetési állomás megjelölésével tartós módon láttassanak el. Főlkéri tehát az üzletvezetőség a. cz. szál-lítóközönséget, hogy mar saját érdekükben is a gyorsárukat jól begyógyólve és a rendeltetési állomás megjelölésével hozzánk feladásra.

Szegény gyermekek felruházása. 57 szegény fiu- és leány gyermeket öltöztettek fel vasárnap az izr. elemi iskolában jó meleg téli ruhába, s valóban gyönyörűség volt nézni a szegény teremtések ártatlan örö-mét. E szép emberbaráti cselekményért a nemesszívű adakozók mellett Darvas Izidor iskoljai pénztáros urat illeti első sorban az elismerés, mert ő fáradozott heteken át az adományok gyűjtése, a ruhaneműek beszer-zése és kiadása körül. Az ünnepélyen jelen volt szmos iskolaszéki és előjárósági tag és a tanítótestület. Előbb Sorger József iskolaszéki elnök, majd Dr. Kardos Albert igaz-gató mondott szívhez szóló beszédet megkö-szönvén az adakozóknak áldozatkészégüket, szorgalomra és jó magaviseletre intvén a

megajándékozottakat. Végül egy negyedosztályú tanuló tolmácsolta a maga és társai halaját.

Megeyi tisztújítás. Folyó hó 15-en délután öt órakor lejárt a megeyi tiszt-újításra kiirt pályázat s mint egyik laptár-sunk dicsekszik: ezen határidőig valamennyi választás utján betöltendő állásra érkezett pá-lyázat. Igazsága van, mert a régi tisztviselő-kön kívül alig van egy-két idegen pályázó úgy hogy ebből következtetve, bátran kimond-hatjuk, hogy Hajdúvármegyében nincsenek ambítozus emberek. Tehát még örüljön a megeye, hogy ennyi ember pályázott s hogy van egy ember, aki alispán akar lenni, illetve maradni. A pályázók kérvényei még nincse-nek rendbe szedve és a riporter látni vágyó szemének sugarai meg nem juthattak el odáig mindazonáltal eddig is a következő biztos eredményről számolhatunk be: az alispáni állásra pályázott R á s ó Gyula kir. tan. jelenlegi alispán; a főjegyzői állásra F e k e t e Sándor jelenlegi főjegyző és W e s z p r é m y Zoltán I-ső aljegyző. Az I-ső aljegyzői állásra W e s z p r é m y Zoltán I-ső, N e m e s Zoltán II-od aljegyző és O r o s z Sándor szolgál-bíró; a másik két aljegyzői állásra pedig N e m e s Zoltán és Dr. F o r r a i Andor jelenlegi aljegyzőkön kívül P á k o z d y Sándor szolgál-bíró és D á v i d h á z y Sándor debreczeni I-ső kerületi rendőrfogalmazó pályáztak. Meg-említve még azt, hogy gróf D é g e n f e l d Pál szolgál-bírói állásért pályázik, kimerítettük a tisztújítás érdekes részét, a mennyiben a többi választás utján betöltendő állásokra csupán csak a jelenlegi tisztviselők pályáztak. Nagyon lauyba éreklős mutatkozik a folyó hó 23-án végbemeneendő választás iránt s ha a főjegyzői állásra nem akad két pályázó, úgy nem is lett volna egyáltalán semmi moz-galom. E hét folyamán az állandó választ-mány még ülést tart, a melyen a 23-iki tiszt-újító közgyűlést készítik elő.

Jogász-bál. Az idei jogász bálra a di-szesen kiállított meghívókat most küldik széj-jel. Mi is kaptunk ily meghívót, a melynek szövege a következő: A debreczeni jogakadémia hallgatói segélyegyletük javára 1896. jan. hó 11-én, szombaton, az »Arany Bika« disztermé-ben zárkörű jogász-bált tartanak. Beléptij-gy 6 korona; páholy 16 korona. Páholyba lépők-nek személyjeggyel nem kell elátva lenniök. Jegyek csupán a meghívó előmutatása mellett válthatók: Szent-Királyi Tivadar, Békés Lajos és Pongrácz Géza fiók üzletében, a bálbizott-sági irodában (Arany Bika 1 sz.) és este a pénztárnál. Felülírtetések köszönettel fogadta-tnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 9 órakor. A háziasszonyi szerepeket a következő urnók vállalták el: Buttykay Menyhértné, Kölcsey Sándorné, özv. Láposy Ferenczné, Dr. Losonczy Almosné

Az idegenek nyilvántartására vonatkozólag tudvalevőleg nem régiben ren-deletet küldött szet az országban a belügy-miniszter, hogy tartozó kötelességüknek ismer-jen a vármegyék ilyen statutumok alkotását. Most tovább folytatja e rendelkezéseit a belügy-miniszter és ma ujra rendeletet küldött a var-megyékhez és városokhoz s így Debreczen sz. kir. város tanácsához is, melyben elrendeli, hogy a szállodások, vendéglősök és fogadók tartoznak a náluk megszállott vendégeket 24 órán belül bejelenteni. A hol pedig a szabály-rendeletek másfele intézkedéseket tartalmazná-nak, ott azok megváltoztatandók. Így Debre-czenben is meg kell változtatni a szabályren-delet ebbeli intézkedését, mivel tudvalevőleg 48 órara volt megszabva a bejelentés határideje.

Meglopott primadonna. M a r g ó Zelma színársulatunk egyik primadonnájának Rózsa-tér 15. sz. alatt levő lakosztályába teg-nap, eddig még ismeretlen tettes behatolt, az ajtót kulccsal kinyitotta, a falon levő szek-

rényt feltörte s abból a primadonnának 90 frtnyi készpénzt ellopta. A tettesnek ismerős-nek kellett lenni teljesen a viszonyokkal és bi-zonyosan tudnia kellett, hogy a primadonná-nak készpénze van, mert vaktában nem resz-kirosta volna a bőrét. Ennek alapján elfogták Margó Zelma takaritonójét, kinek volt kulcsa a szobához, de tagadja tettét és azt állítja, hogy a kulcsokat már három héttel előbb el-vesztette; A tények azonban ellene bizonyita-nakos ily fogva tartják.

Feltámadt öngyilkos. Lapunk tegnapi számában ily cím alatt megjelent uj-donságunkra vonatkozólag ma dr. Szent-p á l y Beni orvos felkereste szerkesztőségün-ket, és kijelentette, hogy Petermann Mihály, az öngyilkos-jelölt életéhez ő reményt fűzött s azért küldte ki a közközbáza, hogy az álláló-ban, a hol tartózkodni szokott, meg ne fagyjon

Meghívás. Hajdúvármegye törvény-hatósági bizottsága 1895. évi december hó 23-ik napján délelőtt 9 órakor kgzdődő s foly-tatva Debreczenben tartandó általános tiszt-újító közgyűlésére. Debreczen, 1895. decembe-r hó 14. napján. R á s ó Gyula kir. tan. alispán.

A debreczeni iparos ifjuság ön-kepző egylete által e hó 26-án a »Bika« szál-loda disztermében tartandó bálra, a meghívók már szétküldettek. Kéretnek ennélfogva mind-azok, kik meghívót netalán tévedésből nem kaptak volna, de magukat a meghívásra ille-tekeseznek tartják, hogy eziránt az egylet n-hatvan-utcai helyiségébe felfaradni szives-kedjenek.

Köszönetnyilvánítás. A de-bre-czeni izr. elemi iskolába járó szegény gyerme-keknek téli ruhával való ellátására a követ-kező nemes adományok folytak be: Steinfeld Antal 50 frt, Lichstein Samu 25 frt, Lichstein Mózes 18 frt, Erber Vilmos, Fleischmann Mór, Falk Lajos, Biedermann József, Lichtschein Menyhért, Hartstein Péter 10—10 frtot; Weisz Mór 8 frt, Weisz Sándor, Dr. Popper Mór, Darvas Izidor, Stern József, Emerich Arnold, Keiner és Schwarz, Fried Leo, Weinberger Lajos és testvére, Kohn Adolf, Stern József és testvére, Drucker Mór, Dr. Balkányi Miklós, Gyórfly Aladár, Heichman Ármín, Weisz Löwy, N. N. Hosszupalyi, Dr. Kemény Mór, Ormódy Lajos, Fisch Ignác, N. N. Berger Henrik, Fried Emil, Katz Mihály, Kellner David, Fisch-bein Ignátz és Rosinger Lajos 5—5 frtot; — Steinberger Gyula, Goldblatt Jakab 4—4 frtot; Sorger József, Dr. Örvös Lajos, Hirschfeld Ármín és Adler, Geiger Simon, B-chert Manó, Baum Miksa, Rosenthal Dániel, Fürst Ödön, Stern Péter, Schwarz Vilmosné, butorkeresk. Dr. Büll Bertalan, Berger Vilmos, Dr. Fejér Ferencz, Dr. Glück Géza, Falk Imre és fia, Dr. Szántó Samu, Jakobovits Aladár, Nach és Ungár, Markusz Miksa, Kandel Ferencz, Dr. Freund Jenő, Fischer Adolf, Lippmann, Samu Fried Lajos, Hochfelder Jakab 3—3 frtot; Kövy Lajos, Weisinger Károly, Terei Joz-ef, Mendelovits Lajos, Tafner Ign. Váradi Ign. Dr. Reichard Manó, Lederer Márton, Dr. Balassa Józ, Lusztig Károly, Lukács Ármín, Rosenberg Alb. özv. Löfkovits Arthur, László Albert, Mandel Márton, Sszőlősi Ferencz, Kacz Lajos, Kacz Jakab, Rott Lipót, Falk Ármín, Turai Farkas Jónás Lipót, Szép Józ. Weisz J. La-jos, Stark Ign. Deutsch Ign. Weisz Ign. zsák-kereskedő, Stern Ármín, Klein Mór, Weinber-ger és Kovács, Kellner Károly 2—2 frt. B. S. 1 frt 50 kr. Hivőger Mihály, Weinberger La-jos (Ungvár) Sicherman Jak. (Sámsón), Dr. Weisz József, Dr. Burger Péter. Dr. Weisz Bernát, Gutfreund Samu, Kohn Lipót, Reiner Mór, Dr. Moskovics Miksa, Dr. Hütter Károly, Dr. Áltman Béla, Hevesi Gyula, Barát Lajos, Klein Ign. N. N. Á. M.) Dr. Nagel Zsig. Dr. Balkányi Emil, Dr. Berger Andor, Kohn Hen-rik, Roth Antal, debr. paplangyár, Schmidt Sá-muel, Radó Sándor, N. N. (Kl. A.) Erős Jak. Rosenfeld Jakab, Revész Zsig. Kohn testvérek, özv. Fried Karolyné, Rosenberg Simon, N. N. Szegal Zsigmond, Bekés Lajos, Schönberger Vilmos, Halmágyi Sándor, Kálnai Lipót, Schnoer Samu, Reich Herm. ifj. Kellner David Steier Gyula, Molnár Lajos, Peterffy Benő, Kell-ner Zsig. Grünberger Igu. Löw Zsigm. Kolb J.

Csengeri Ferencz, Dr. Kardos Samu, Klein János, Boros testvérek, és Klein Ignác Steiner és Wittmann, Pruzsinszky Károly 1-1 f. N. N., Klein Dani, Kaufman J., Czigler Joach, Goldman J., Klein Bern., Hauer Sal., N. N., Lusztig Ign., ifj. Csengery Ign., N. N., Weisz Jozs., Kolb Lázár, Fischer Sal., Elsner H., Rosenberg Ad., Weisz Jozs., Grünfeld Ad., Markovics Sam 50—50 krajczár. Katz Hermann 2 flu öltöny. Schwatz M. L. 3 alsó nadrág és 3 iskola táská. Midőn a nemes adakozóknak a szegény fázó gyermekek nevében halás köszönetünket nyilváníttuk, van szerencsénk egyszersmind az ez iránt érdeklődőknek tudomására hozni, hogy a ruha kiosztás ünnepeles actusa f. hó 15-én vasárnap d. e. 11. órakor ment végre az izr. iskola tanácstermében. A debreczeni izr. iskolaszék nevében Sorger József iskolaszéki elnök Darvas, iskolaszéki pénztáros.

Filléres füzetek. A Gönczi egyetemi központi bizottsága nevében Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő és Kuthi Zsigmond titkár a következő körlevelet bocsátotta ki a filléres füzetek felkarolása és terjesztése tárgyában. A Gönczi egyetemi népoktatási-, szak- és középiskolák tanerőinek és vezető hatóságainak Debreczen székhelyre megalakult egy egyesülete, mely hármas feladatú a szakszerű továbbképzést és testületi munkálkodást, — a köznevelődési egyesületi tevékenységet, végre a szorosabb értelemben vett népnevelő teendőket vállalja. E hármas célnak eddigi három évi működése alatt gyűléseinek kívül számos szak-, köznevelődési-, és népszerű felolvasások tartásával, több szakegyesület szervezésére sikeres agítással, néhány ezer forint értékűt képviselő tanszermuzeum és „tanítók otthona” alapításával, több szakértkezést stb. saját alá rendezésével, legutóbb pedig az országos tanszerkiállítás rendezésével iparkodott megfelelni. Alapszabályai a filléres füzetek nagyobb vállalatának megalakítását is egyik eszközeül rendelik a társulat céljának; ehhez képest a Gönczi-egyetem filléres füzetkeket írat és ad ki, mely vállalat három sorozatot ölel fel. Egyik sorozat kisebb, nevelés-tanítás vagy módszertani értekezéseket, felolvasásokat stb. mez tanügyi monográfiái adások közül, lehetőleg aktuális érdekeket, melyek szaktartalmuk mellett, vonzóan írandó első sorban a tanító szakközönség és iskolai hatóságok, másodsorban a kivált családok számára. A második sorozat a felnőttek oktatását, az iskolai ismeretek tovább fejlesztését, azok gyakorlati alkalmazását szolgálja, még pedig a nép számára nem oktató hanem elbeszélő alakban írt ismeretterjesztő füzetekkel támaszt versenyt a sejejtis ponyvairódalomnak. A harmadik sorozat az iskolai nevelő oktatás tárgyainak és az iskolán kívül továbbképzésnek oly naiv hangú, de módszeres előadású művecskéket feldolgozását nyújtja, melyek a gyermekeknek házi tanulmányaikban, foglalkozásaikban, szórakozásaikban, vezető, kedves lelki barátai legyenek. Ime az egyesület központi bizottsága közrebocsátja a filléres füzetek mindhárom sorozatát és részint a Gönczi-egyetem írótagjainak, részint a főváros s az ország legtöbb vidéke fölkért és még megkeresendő paedagogusainak közremunkálásával megindított fontos irodalmi vállalatot a családok és iskolák, a szakferfiak és nők, az ifjúság és a nép felkarolásába ajánlja. A tanító urakat tanítónőket tantestületeket, tanítóegyleteket tiszteletteljes pályatársi bizalommal felkerjük: sziveskedjenek filléres füzetke vállalatunk 3 irányú támogatásával felkarolni: megrendeléssel, terjesztéssel és kiadványaink keretébe illő művecskéknél vállalat számára átengedésével. A filléres füzetek kiadó bizottsága méltó iparkodik lenni a hármas támogatásra, az által, hogy mindig a legjobbat és legalkalmasabhat nyújtja (az időszertüségre is gondos tekintettel) és csinos kiállításban mesés olcsón bocsátja közre füzetkeiket; 2. a terjesztést a szokásos legmagasabb jutalékkal fizet; 3. a kéziratokat szokatlan nap mérvű honoriummal váltja meg. Átlag következők lesznek a filléres füzetek arai: a gyermekek számára kiadott I. sorozatban (piros füzetek) ivenként 7 fillér, a népnek írt II. sorozatban (fehér füzetek) ivenként 5 fillér,

a tanügyi körök, nevelésbarátok és a művelt családok számára szerkesztett III. sorozatban (zöld füzetek) finom papíron ivenként 10 fillér. Előfizetés 20 ivre, füzetenkint bérmentve küldéssel: az I. sorozatban 1 korona (50 kr.) a II. sorozatban 1 korona (1 frt.) A továbbáru-ítók 3 havi elszámolásra 29% díjat, készpénzfizetés mellett pedig 25% árengedményt nyernek. Az írói tiszteletdíj úgy az első, mint minden további kiadásnál 50 tiszteletpéldány, ivenkénti leszámolással a nyert bevétel 30%-a. (Rendszerint egy-egy kiadás az I. és II. sorozatban 1100 példánnyal jelenik meg és 3000, illetve 4000 példányban bocsátatik áruba; a több, esetleg kevesebb példányban nyomtatásról előre értesítést ad a vállalat.) Az iskolai hatóságokat, igazgatóságokat, iskolaszékeket, gondnokságokat, kir. tanfelügyelőségeket, közigazgatási bizottságokat mely tisztelettel az iránt bátorodunk megkeresni, hogy a Filléres Füzetkeket jutalomkönyvvül, az iskolai és népkönyvtáraknak az ifjúsági egyesületeknek, olvasóköröknek és a népnek ajánlani s leszárolás körökben elterjedésüket előmozdítani méltóztassanak. Debreczen, 1885. december hó.

Az anyakönyvi hivatalból.

(Születtek decz. 16—17.)

Baranyi János (Julianna ref.)
Kovács Sándor (Eszter ref.)
Hüse Sándor (Sándor ref.)
Jeiác Mayer (Ábrahám izr.)
Kegyes Mihály (Erzsébet ref.)
Darka Károly (Károly ref.)
Csikós Lajos (Eszter ref.)
Balogh Sándor (Sándor ref.)
Majalaki Károly (Károly, Sándor ref.)
Jeké László (Antal ref.)

(Elhalálosítások 1895. decz. 16—17.)

Szabó József (2 hó. ref. béhurut.)
Szarka István (ref. bright kór.)
Panda József (ref. szivhűdés.)
Smiah Julianna (szivhűdés ref.)
Dörgő Julianna.
Gombácsi Erzsébet (2 é. tüdőlob.)
Veréb Sára (71 é. aggkór.)

Táviratok.

A kolozsvári színház új igazgatója.

Kolozsvár, decz. 17. (A Debreczen eredet.) A kolozsvári nemzeti színház igazgatójává a belügyminiszter Megeyeri Dezsőt nevezte ki. Megyeri nemcsak intelligens művészi erő, de szorgalmas ember is, kinek vezetése alatt bizonyára új lendületet fog nyerni a kolozsvári nemzeti színház. Mint kolozsvári színész teljesen ismerős az ottani viszonyokkal, ismeri a közönség igényeit. A szerződést ma írta alá s a napokban körutat tesz, hogy a vidéki színházak legjobbat erőit szerződtesse.

Operett-uralom Szerbiában.

Budapest, decz. 16. (A Debreczen e. táv.) Sándor szerb király a miniszterium tagjaival tegnap tanácskozott a szerb alkotmány megváltoztatását illetőleg s azon határozatot fogadtak el, hogy a szerb szabadság, bíráskodás s a közigazgatás reformjait illesszék be az új alkotmány keretébe. Natalia szerb exkirályné ma este érkezik Belgrádba Oda utazásának politikai háttere van. Kijött ez abból is, hogy a radikális párt tüntető fogadtatásban fogja részesíteni.

CSARNOK.

A szerelem lélektanához.

— Német beszély. —

(Folytatás.)

»Komolyan gondolja ezt, Ellen? Hiszi, hogy nem tud szeretni?»
»Sohasem voltam szerelmes, pedig sok

érfival érintkeztem. Azért hiszem. De ne vágon oly iszonyu arcot. Az ember fel öntől — Hamlet az utolsó felvonásban.»

»Ugy hát meg fogok elégedni tejfeles eperrel» mondá keserű mosolylyal.

»Ugy bizony, kedves Erik. Tejfeles eper! Enyhítőleg hat, oly enyhítőleg. Béküljön ki Karennel. Az aszonyok, ha szeretni nem tudnak is, nem oly rosszak.»

Erik felállt, de Ellen szoroson tartottai kezét s ránézett gyengéd, epedő tekintettel.

»Mar meg?»

»Mennem kell a Helsingöri gőzössel.»

»Vigyem magával. Ki akarom békiteni Karennel. Oly szép lenne, oly szép.»

»Köszönöm, Ellen, de ez nem lehet.»

»Mily kár, estére együtt mehetnénk mulatni. Ma concert és bengáliai világítás lesz.»

»Adieu, Ellen.»

»Elkisérem a hajóhidig.»

Felállt, Erik karjába kapaszkodott s lépdelt csendesen Bellevne felé, míg csak a beszállásra hívó harang meg nem szólalt hirtelen. Erik elszaladt tőle a nélkül, hogy csevegésére hallgatna, bucsuzott röviden, és nyersen, úgy hogy Ellen csak bámult utána. Mi történt ezzel a férfival, miért vált rögtön oly barátságatlanná? Követte szemével, míg csak a beszállók tömegében el nem tűnt. Aztán egy padra ült, mely a part közelében volt elhelyezve.

Egy ideig nézte gondolkozva a lemenő nap által megvilágított tengert, aztán napernyőjével piczi lábának konturjait rajzolkatta, mely oly kicsiny és formás volt, a minőt Dániában ritkán látni. Majd felpillantott s félhangon, gyenge mosolylyal így szólt:

»Hiszem, hogy a szerelem mégis ostoba, oly ostoba, oly ostoba...!»

Erik azon pillanatban ér: a hajóra, midőn a jelet megadták az indulásra.

Elrohant a kapitány eött, a nélkül, hogy köszöntését észrevenné, a tömegbe vegyült s midőn a rajzoló angol hölgyek csoportját megkerülte. Niels Persent pillantotta meg, ki úgy állt ott, mint egy kőszert s a tengerre bámult.

S midőn kikötöttek Kopenhágában, látta, hogy Niels Skovgard asszony házához megy, ott ült késő estig a Rosenberg-kert régi harsai alatt, szívének gondolatával tépelődve.

Végre bázatért. Kérdé a cselédet, hogy nem kereste-e valaki.

»Nem, senki», felelé Kustofa.

»Egesz nap itthon volt?»

»Oh, csak nem fogom a házat itthagyni.»

»Jött levél?»

»Igen — egy. Az íróasztalon fekszik.»

Szobájába lépett s találta egy küldeményt keresztköteben, az első kefelevonatát. »A szerelem lélektanának.»

Kedvetlenül tette félre a lapokat s midőn lába Karen portraitjának romjait érintette, lehajolt s felvette.

Aztán egy székre ült s elnézegette a szelid madonna arcot oly sokáig, mintha abból ezen lélek titkait akarná kifürkészni.

Következő reggel szenderegéséből súlyos léptek zaja ébresztette fel. Felugrott kinyitotta az ajtót s Niels állt előtte.

»Nem vagy rossz ember, Holstov.» mondá, miután pár peczig fixirozta. »Nem vagy rossz ember, tehát bolond vagy!»

Ezen szavaknak, bár nem valami barátságosak voltak, megvolt az hatásuk, hogy Erik megjegyzését visszafojtott. Nem felelt semmit, csak sötétén nézet Nielse.

»Nézd csak a tükörbe», folytatá ez tovább, »nézd csak mennyire vitted. A szegény Káren pedig tébolydába juttatod. Olyan, mint egy kísértet, egy falatot sem evett, szemeit le nem hunyta. És miért? Mert bolond vagy, ki nem tudja milyen nagy kincs van birtokában!»

»Azért jöttél, hogy erre figyelmeztess?»

szakita felbe Erik keserűen.

»Igen. Én ismerem Karent. Az is igaz, hogy szeretem.»

»Legalább őszinte vagy.»

(Folyt. köv.)

15862

Kézügyesítő egyesület.

— A választmány évi jelentése. —

Nagy mértékben fokozzuk a kézügyesítő oktatás által a gyermek értelmét és itélő tehetőségét is s egyidőben munkás és gondolkodó lényt képezünk. Hány szülő panaszkodik, hogy míg ő családjának kenyérkeresetével foglalkozik, addig gyermeke bármely büntető eszközhöz nyúljon is, folyton az utcákon lézeng s kéri a tanítót, adjon gyermekének több tanulni valót, miáltal az vissza legyen tartva a reá nézve oly káros hatású téllenségtől s az utcán való csavargástól.

A kézügyesítő oktatás által a gyermek megkedvelvén a munkát, távol marad az unalomból származó restségtől s ez által azonos sok rosztól, mely a saját maga által választott szórakozásból ered.

Az osztrák fővárosban, Bécsben majd

minden kerületben van kézügyesítő iskola (Knaben-beschäftigungs Anstalt).

Ezen intézetek célja, az olyan szülők, különösen a gyári munkások gyermekeit, kik a különböző iskolákba járnak, iskolán kívüli idejökben, miután felhagyott leckeiket megtanulták, kézügyesítő foglalkozások rajz, ének, torna és játékkal hasznosan foglalkoztatni.

Ezen intézetek tehát a szülői felügyelet és a nevelést majdnem egész napon át nélkülöző iskolás gyermekeket az utcái csavargástól megóvni s őket a folytonos munkálkodásra szoktatni.

A közép iskolába járó tanulóknak nézve a kézügyesítő oktatás valóságos áldás. Az eltanult kézimunkák míg egyfelől kellemes szórakozást nyújtanak üres idejében a tanulónak farasztó ésmunkája után, másfelől megmentik őt akárhányszor a semmittevésből eredő ki-csapongóktól s ez által az elásülyedéstől.

A szabad idejét felhasználni nem tudó tanulóra nézve elég egy téves uton járó jó barát, hogy örökre meg legyen mételyezve. A kihágás kezdetben tanulói csíny, azutau élvezette s később szenvedélylyé fajulván, elbukását idézik elő a társadalomban.

Innen a napjainkban annyira megszapordott zsebmetszők és iparlovagok száma.

A kézügyesítő oktatás ezenfelül még alkalmat nyújt a szülőknek arra is, hogy a gyermekeik hajlamát a közép iskolák III. IV. osztályai számára fentartott ipari szakiskolákra próbára tethessék.

Csak úgy leszünk képesek egészséges, erős, kitartó és munkás nemzedéket nevelni, ha annak nemcsak tudás vágyát fejlesszük, hanem a munkára való hajlamot is igyekszünk benne kiképezni s nem az iskolának, hanem az életnek tanítunk.

(Folyt. köv.)

Nyilttér.

Med. univ.

dr. SICHERMANN ADOLF

FOGORVOS.

Rendel: délelőtt 9—12.
déltán 2—6.

lakása Kossuth-u. 2152. Kardos-ház

Zádor Lajos

ni divat-üzlete

a városház épületében.

A városháza építése következtében nagy arányu

alkalmi eladást

rendeznek

teszállított áruk

mellett, régibb árucikkek u. m.

felöltők, gyermekruhák,**blusok,**

selyem és gyapju szöveteket

bámulatos olesó áron hozom

forgalomba.

Továbbá a legújabb divatu

felöltöket, bundákat, szörmeárukat,és más kész cikkek, nemkülönben **se-
iyem, gyapju és divatszöveteket a beszerzési
áron alól is, kiárusítom.**Ezen kedvező alkalomra a n. é. kö-
zönség baces figyelmét felhívom és meg-
jegyzem, hogy eladásra csakis a czég jó
híréhez méltó anyagok kerülnek.Karácsonyi
és ujévi
ajándékok

legalkalmasabb

bevásárlási

forrása.

Stern József
NAGYKERESKEDŐK
DEBRECZEN, Placz 1894. a Bika szálloda mellett.
és Testvére
és GYÁROSOK

Ni, férfi és gyermek
szövött, kötött harisnyák
KEZTYÜK

berlini kendők és alsó ruházatok

NOI és FÉRFI

feherneműek,

szabókellékek és divatcikkek

mint:

nyakkendők,**ESERNYŐK,**czérnák, pamutok, himzett- szél,
csipkék, szalagok és diszek stb.

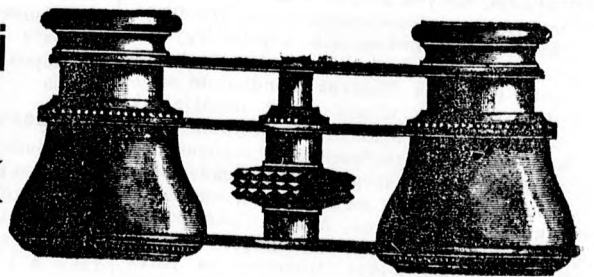
Ajánlják a n. é. köszönetnek

dusan felszerelt detail osztályukat

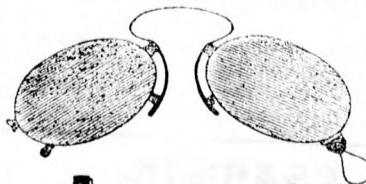
(KICSINYBENI ELADÁS)

EREDETI GYÁRI ÁRAKBAN Karácsonyi és ujévi
ajándékok!**színházi látcsövek**

gyöngyház, elefántcsont, bőrfoglatban.

Katonai, vadász és tábori látcsövek leg-
nomabb szintenitett üvegekkel. **Nagyító üvegek**
és **górcsövek.**

Diszes kiállításu

Aneroid légsúlymérők

terem, ablak, fürdő és maximal hőmérők.

Szemüvegek és orrcsüptetők legfinomabb üvegekkel, ajánlja tisztelettel**FISCHER JAKAB**

látészerez, DEBRECZENBEN, Főtér.

Hirdetmény.

V. b. Stern Herman csődhitelezői választmánya a f. évi december hó 9-én tartott ülésén a csődtömeghez leltározott s még meglevő czipő árúknak zárt ajánlati verseny útján leendő eladását határozván el: felhívom a venni szándékozókat, hogy ezen összesen 1700 pár különböző női, férfi- és gyermek czipő és csizmából, úgy szintén csekély részben czipő lakk és kenőcsök stb.-ből álló, a csődleltár 186—210, 220—309, 320, 322, 323, 325—342, 360, 375—408, 418—476, 494, 500, 501, 504—564, 571—616, 619—631, 634, 635, 638—654, 656-659, 662, 666, 668-708, 712-715, 727, 733—736, 739—749. tételei alatt összeirt s a 321, 478, 505, 632 tételek maradványából álló árukészletre vonatkozólag, mely áruk

összes beszerzési ára 4049 frt 73 krt tesz ki, zárt ajánlataikat, a kitett érték 10 %-ának 404 frt 97 krnak biztosítékul letétele mellett, nálam (Piacz-utca 2143 sz. a. l. emelet) a f. évi december hó 19-ik napjának d. u. 5 órájáig adják be.

Az ajánlatok felett a választmány az ajánlatok beadását követő naptól számítva 5 napon belül fog határozni, ajánlat tevőt tehát ajánlata ez ideig kötelezi; azon ajánlattól azonban, melyet a kitűzött idő alatt a választmány elfogad, ajánlat tevő vissza nem léphet. A választmány fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok felett teljesen szabadon határozhasson.

Az, kinek ajánlata elfogadtatott, az árukészletet, úgy a mint az a piacz-utcai 2146 számú háznál levő üzlethelyiségben van, legkésőbb a f. év utolsó napjáig átvenni s a vé-

telárat lefizetni tartozik. Ha ezen kötelezettségeinek eleget nem tesz, jogában áll a választmánynak, vevő költségére a megvett árukat értékesíteni, mely esetben a biztosítéki és befolyt vételári összegből ajánlat tevőt, csakis az összes értékesítési költségek és megajánlott vételár levonása után fennmaradt összeg fogja megilletni, ha pedig a szükséges összeg be nem folya, a különbözetet megtéríteni tartozik.

Az eladásra kitett áruk a piacz-utcai 3321 számú háznál levő üzlethelyiségben, a csődleltár pedig irodámban megtekinthetők! ugyanitt egyéb ide vonatkozó felvilágosítások is megadatnak.

Debreczen, 1895. decz. 13.

Dr. Tüdös László

ügyvéd,
csődtömeggondnok.

Tetemesen leszállított árak! Nagyérdemű közönség!!!

A ki olesó és jó kész férfi és gyermek ruhát óhajt vásárolni, az ne mulasztja el a **kész férfi és gyermek ruhák**

Versenycsarnokát

felkeresni, ahol is mindenkor a legnagyobb választék van.

Karácsonyi és ujévi ajándéku legalkalmasabb férfiaknak:

Schlafrok, Mencesikoff, elegáns Adriai öltöny.

Gyermekeknek: **Egész öltöny**, minden színben, **köpeny körgallérral** stb. stb.

Steiner József

Debreczen, Főpiacz, Biederman-palota.

Tetemesen leszállított árak!

Nagymennyiségben
egyes ruhákra finom
kelmemaradékok
féláron.

BOROS TESTVÉREK

NŐI-DIVAT ÜZLETE

Óriási nagy

raktárunkat ápasztandó, elhatárostuk f. év december hó 1-étől karácsonyi ajándéknak is alkalmas következő cikkeket leszállított árakban ajánlani.

Dupla széles Casmir minden színben	Mtr. à	23 kr.
" " meleg tiroli kazán mintázott	" "	27 "
120 cm. " posztó kitűnő szín- és minőségben	" "	65 "
50 mosó velezek szép színekben	" "	22 "
Meleg, fejre való kendők darabja	" "	28 "

Nagy posztó kendők 1 frt 50 kr.

Férfi, női és gyermek meleg alsók, kesztyűk és harisnyák.
Selyem genilia Echarpok és kendők, férfi ingek, gallérok,
nyakkendők.

DEBRECZEN,

Kossuth-utca 3. szám.

Kezdett és kész női
kézimunkák

minden

hozza szükséges kellékekkel.

Kedvező fizetési feltételek mellett.

Ugyanott családi és ipari
célokra legalkalmasabb

**„Adria“
varrógépek**

Karácsonyi és ujévi
ajándék-czikkék.

Arany és ezüst ékszerek,

ugyszinte

arany és ezüst remontoir-órák,
valódi tajtékpipák és szipkák
dus választékban

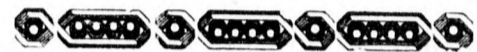
legolcsóbb árban

kapbatók

Hajdu István

ékszerésznél

a dohánytözsde mellett.

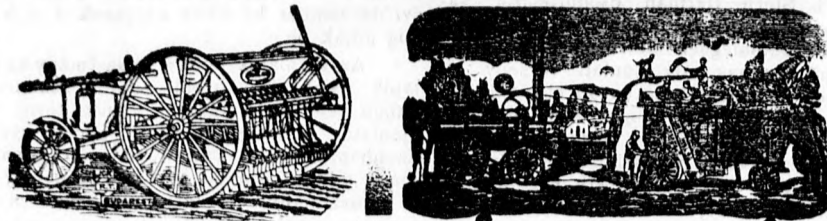
Cs. és kir. szab.

VIKTORIA kézi himzőgép

egyedüli képviselője

Neumann Lászlóné

kisvárad-utca 2110., hol mindenki ingyen
oktást nyerhet.

Okvetlen szükséges tudni a gazdaközönségnek
hogy van Debreczenben a megyeház átellenében egy
mezőgazdasági gépraktár,

dusan berendezve a legjobb magyarországi gyárakból a legnagyobb
választékban, a minő még a debreczeni piacon **nem volt**, hol a
nagyérdemű közönség szükségletét a **legolcsóbban** és a **legjobb** fizetési fel-
tétel mellett fedezi.

A legjobb kiszolgálás biztosításával kérem a nagyérdemű gazda-
közönséget, sziveskedjék szükséglete beszerzése végett hozzám fordulni,
mielőtt valamely utazó ügynök által valamit magára erőszakoltatna és
meg fog győződni arról, hogy nálam legalább is tíz százalékkal mindent
olcsóbban vehet, mint bárhol és hogy képes vagyok mindég a legcbb
áruval szolgálni ki vevőimet, melyet raktáromon folytonosan megtekinthet.

Fischer Jakab gazdasági gépraktára

DEBRECZEN, Főpiacz, a megyeházzal szemben.
Füzlet: BUDAPEST, József-körút 31/B

NAGY

Karácsonyi és Újévi Occásio!

HEIMAN és HALMÁGYI

női- és gyermek-felöltő áruházukban

DEBRECZEN, FŐTÉR.

Az idény előrehaladottsága folytán raktárunkon levő nagymennyiségű

kabát, bunda, cap, rádköpeny gallér, gyermekruha,

szőrmeáruban:

persianer, astrachan, carocul, nyest, sealskin, susik,

Thibet, gallér, muff, sapka és colliert

feltűnő olcsó árak mellett

bocsátjuk nagybecsű vevőink rendelkezésére.

Nyomatott Hoffman és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.